

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

Київ 2021

УДК 005.591.6
ББК 65.050

JEL Classification: O31, O33 , O13 ,C52, G24, Q55

*Рекомендовано до друку Вченою Радою
Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 2 від 29 вересня 2021 року)*

Рецензенти:

Малік М.Й. - доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НААН, головний науковий співробітник Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки»;

Микитюк П.П. - доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного економічного університету;

Збарський В.К. - доктор економічних наук, професор кафедри маркетингу та міжнародної торгівлі Національного університету біоресурсів і природокористування України

У 67 Управління інноваційною діяльністю: теорія і практика: колективна монографія/ за заг. ред. д.е.н., професора Витвицької О.Д. Київ: ТОВ «АГРАР МЕДІА ГРУП», 2021. 450 с.

У колективній монографії представлено результати дослідження теоретичних і методичних засад розвитку системи управління інноваційною діяльністю, визначено ключові вектори управління інноваційними процесами, удосконалено підходи до управління інноваційною діяльністю, проаналізовано процеси формування та функціонування інноваційного середовища в Україні.

Наукове видання рекомендоване для керівників і фахівців підприємств, науковців, фахівців у сфері управління інноваційною діяльністю, державних службовців, аспірантів, студентів закладів вищої освіти.

ISBN 978-617-646-508-9

© Колектив авторів, 2021
© НУБіП України, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП		5
РОЗДІЛ 1.	НАУКОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ	7
1.1.	Інноваційний університет	7
1.2.	Національна інноваційна система в майбутньому України	26
1.3.	Базові моделі людиноцентристського поліспірального сталого розвитку України	57
1.4.	Концепція «біоекономіки»: походження та роль в розвитку суспільств	67
1.5.	Інтелектуальний капітал в системі управління інноваційним розвитком	78
1.6.	Методологія управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем	103
1.7.	Перспективи і проблеми інноваційного розвитку в умовах четвертої промислової революції	112
РОЗДІЛ II.	УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ	132
2.1.	Дослідження проблем комерціалізації результатів інноваційної діяльності	132
2.2.	Маркетинг інновацій на транспорті в умовах глобальної кризи	143
2.3.	Інформаційно-консультаційна діяльність для розвитку інновацій	155
2.4.	Логістика інновацій для забезпечення конкурентоспроможності агробізнесу в умовах глобальної кризи	177
2.5.	Капіталізація вартісної оцінки виключного права інноваційних технологій на стадії НДДКР	185
2.6.	Науково-інноваційне співробітництво у високотехнологічній сфері АПК	196
2.7.	Інноваційний розвиток та ефективність банків в умовах цифрових трансформацій	206
РОЗДІЛ III.	НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ	227
3.1.	Стратегічний потенціал інноваційного розвитку аграрного сектору України	227
3.2.	Управління інноваційним розвитком агропромислового підприємства	248
3.3.	Реінжиніринг бізнес–процесів оптимізації інноваційної діяльності підприємства	256
3.4.	Формування системи комплаєнс-безпеки сталого інноваційного розвитку промислових підприємств	273

3.5.	Стратегія управління інноваціями в системі аграрної науки	285
3.6.	Електронне дорадництво з інтерактивними консалтинговими системами	307
3.7.	Інноваційні процеси в стимулюванні освітянських змін	319
РОЗДІЛ IV.	ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ	
4.1.	Екосистеми стартапів: сутність, тенденції, фактори успішного функціонування. Світові рейтинги міст та країн	329
4.2.	Інноваційні інфраструктури в Україні	344
4.3.	Інноваційне середовище НУБіП України	351
4.4.	Діяльність та перспективні напрямки Tech Startup School	361
4.5.	Організація діяльності ТОВ «Інститут інноваційної біоекономіки»	376
4.6.	GCIP Ukraine ЮНІДО	390
4.7.	Польська модель допомоги на користь України у сфері розвитку інновацій на прикладі проекту «Polish-Ukrainian startup bridge»	393
4.8.	КП «Вінницький муніципальний центр інновацій» та інноваційно-технологічний парк «Кристал»	400
4.9.	Інноваційний кластер у Миколаївській області "Регіональний інноваційний хаб"	405
4.10.	Інноваційний hub 4.0	406
4.11.	Громадська організація "Асоціація вчених за інноваційний розвиток України"	410
	ЛІТЕРАТУРА	422
	ДОВІДКА ПРО АВТОРІВ	447

ВСТУП

Досягнення економічного розвитку шляхом широкомасштабного введення у господарський обіг таких продуктів інтелектуальної праці, як знання, технології, науково-технічні розробки, тощо для їх комерціалізації та досягнення соціально-економічного ефекту, визнається моделлю інноваційного розвитку економік світу.

Утвердження інноваційної моделі розвитку національної економіки забезпечить її конкурентоспроможність та ефективно правове регулювання відносин у сфері інновацій. Сучасна нормативно-правова база (закони, укази Президента, підзаконні акти у формі постанов Уряду, наказів центральних органів виконавчої влади тощо) стосовно науково-технічної та інноваційної діяльності налічує близько 200 документів, які визначають правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, встановлюють форми стимулювання державою інноваційних процесів і спрямовані на підтримку розвитку економіки України інноваційним шляхом.

Управління інноваційною діяльністю, як система охоплює процеси формування та функціонування інноваційного середовища з метою отримання конкурентних переваг і зміцнення ринкових позицій країни.

Удосконалюючи систему управління інноваціями необхідно запроваджувати ефективні форми організації, враховуючи насамперед економічні, фінансові, соціально-психологічні, організаційно-управлінські чинники, що впливають на поведінку всіх учасників інноваційного процесу. Тому, у сфері управління інноваційною діяльністю залишається безліч актуальних та дискусійних питань, які потребують наукового вирішення.

В колективній монографії чітко упорядковані основні концептуальні теоретико-емпіричні напрями наукового підходу, які розкривають основні шляхи і механізми управління інноваційними процесами в аграрній сфері та дозволяють осмислити і проаналізувати тактику взаємодії у сфері інноваційної діяльності. Концепт інноваційної діяльності в Україні розкривається з урахуванням сучасних реалій науково обґрунтованих окреслених перспектив подальшого розвитку системи управління інноваційною діяльністю.

Інновація розглядається як кінцевий результат творчої діяльності у вигляді новітньої або вдосконаленої продукції чи технологічного процесу, який використовується у практичній діяльності, тому процеси управління формуванням та функціонуванням інноваційного середовища в Україні розглянуто в практичній площині, де інноваційні структури у виді

інформаційного подання історії створення, діяльності, здобутків, перспективних напрямів презентують свою діяльність.

Монографічне дослідження виконано авторським колективом науковців і фахівців провідних закладів освіти та інноваційних структур Києва, Харькова, Львова, Вінниці, Миколаєва, Сум, Ніжина за загальною редакцією доктора економічних наук, професора Витвицької Ольги Данилівни. Автори окремих розділів монографії: Ніколаєнко С.М. д.пед.н., проф., академік НАПН України (п.1.1.), Володін С.А. д.е.н., член-кореспондент НААН (п.2.6.,3.5.,4.5.), Витвицька О.Д. д.е.н., проф. (вступ, п.3.7.,4.2.,4.3.), Перерва П. Г. д.е.н., проф. (п.2.1.,2.5.), Пабат В.О. д.с.-г.н., проф. (п.1.3.,4.11.), Шпак Н.О. д.е.н., проф. (п.1.5.,4.1.), Кулаєць М.М. к.е.н., проф. (п.3.7.), Морозов О.Ф. д.т.н., проф. (п.1.2.), Івченко В.А. (п.1.2.), Жибак М. М. д.е.н., проф. (п.1.6.), Ілляшенко С.М. д.е.н., проф. (п.1.7.), Шморгун Л. Г. д.е.н., проф. (п.1.3.,4.11.), Ілляшенко Н.С. д.е.н., доц. (п.1.7.), Шипуліна Ю.С. д.е.н., проф. (п.1.7.), Райко Д.В. д.е.н., проф. (п.1.7.), Рудика Віктор Іванович д.е.н., (п.2.1.), Жигулін О.А., д.е.н., проф. (п.2.2.,2.4.), Кулик В. П. к.т.н. доц. (п.2.2.), Кудінова І.П. к.е.н., доц. (п.2.3.), Судомир С.М. д.е.н., проф. (п.1.6.), Лукач В.С. к.пед.н., доц. (п.2.4.), Карчева Г.Т. д.е.н., проф. (п.2.7.), Маслак М.В. к.е.н., доц. (п.2.5.), Свіцова Н.С. аспірант (п.2.5.), Карчева І.Я. к.е.н., (п.2.7.), Красноручський О.О. д.е.н., проф. (п.3.1.), Тешева Л.В. к.е.н., доц. (п.3.1.), Талавирия М.П. д.е.н., проф. (п.1.4.), Деркач О.Г. к.е.н., доц. (п.3.2.), Степанова А.А. к.е.н., доц. (п.3.3.), Кобелева Т.О. д.е.н., доц. (п.3.4.), Кальна –Дубінюк Т.П. д.е.н., проф. , (п.3.6.), Ковальова О.В. д.е.н., с.н.с. (п.3.6.), Подольчак Н.Ю. д.е.н., проф. (п.4.4.), Теслюк В.В. д.т.н., проф. (п.4.3.) , Сливінська О.Б. к.е.н., доц. (п.3.5.), Отченашко В.В. д.с.-г.н., проф. (п.4.3.), Борзунов В.І. к.е.н., (п.1.3.), Самсонова В.В. к.е.н., доц. (п.4.2.), Войтовська Я.О. аспірант (п.1.4.), Босак А.О. к.е.н., доцент (п.1.5.), Левицька Я.В.аспірантка (п.4.4.), Литвин І.В. к.е.н., доц. (п.4.1.), Іванкова Н.О. асистент (п.4.4.), Кирильчук І.Г. (п.4.6.), Бітієв Я. (п.4.10.), Брага В. (п.4.7.), Євсєєв В. Б. (п.4.9.), Загнітко І. (п.4.8.).

Стиль та орфографія авторів збережені.

Довідка про авторів

- ✚ **Бітієв Ярослав**, директор HUB 4.0
- ✚ **Борзунов Валерій Іванович**, кандидат економічних наук, науковий керівник ГО «Фонд регіональних досліджень», м. Суми
- ✚ **Босак Андрій Олександрович**, к.е.н., доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка»
- ✚ **Брага Вікторія**, координатор в Україні проекту МФІРП Польщі у 2018-2020 р.р.
- ✚ **Витвицька Ольга Данилівна**, д.е.н., професор кафедри публічного управління та менеджменту інноваційної діяльності Національний університет біоресурсів і природокористування України
- ✚ **Володін Сергій Анатолійович**, д.е.н., член-кореспондент НААН, директор ТОВ «Інститут інноваційної біоекономіки»
- ✚ **Войтовська Яна Русланівна**, аспіранка кафедри економічної теорії Національний університет біоресурсів і природокористування України
- ✚ **Деркач Оксана Григорівна**, к.е.н., доцент кафедри менеджменту інноваційної та інвестиційної діяльності, Київський національний університет імені Тараса Шевченка
- ✚ **Євсєєв Володимир Борисович**, керівник Асоціації "Інноваційний кластер Регіональний інноваційний ХАБ"
- ✚ **Жибак Мирон Миколайович**, д.е.н., професор директор ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
- ✚ **Жигулін Олександр Андрійович**, доктор економічних наук, кандидат технічних наук, доцент кафедри транспортних технологій ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
- ✚ **Загнітко Інна**, начальник відділу інвестицій КП "Вінницький муніципальний центр інновацій"
- ✚ **Івченко Віктор Анатолійович**, голова національної науково-технологічної асоціації України, заслужений працівник України
- ✚ **Іванкова Наталія Олегівна**, асистентка кафедри адміністративного і фінансового менеджменту Національний університет «Львівська політехніка»
- ✚ **Ілляшенко Сергій Миколайович**, д.е.н., професор кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
- ✚ **Ілляшенко Наталія Сергіївна**, д.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики та маркетингового менеджменту Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
- ✚ **Кальна –Дубінюк Тетяна Прокопівна**, д.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу і консалтингу Національний університет біоресурсів і природокористування України
- ✚ **Карчева Ганна Тимофіївна**, д.е.н., професор ДВНЗ «Університет банківської справи»
- ✚ **Карчева Ірина Ярославівна**, к.е.н., Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

- ✚ **Кирильчук Ігор Григорович**, Національний координатор Проекту ЮНІДО/ГЕФ
- ✚ **Красноручський Олексій Олександрович** доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка
- ✚ **Кобелєва Тетяна Олександрівна**, д.е.н, доцент кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин, заступник директора навчально-наукового інституту економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».
- ✚ **Ковальова Олена Вікторівна**, д.е.н., ст.наук.співр., директор ННІ неперервної освіти і туризму Національний університет біоресурсів і природокористування України
- ✚ **Кудінова Ірина Петрівна**, к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу і консалтингу Національний університет біоресурсів і природокористування України
- ✚ **Кулаєць Марія Михайлівна**, к.е.н., професор кафедри публічного управління та менеджменту інноваційної діяльності Національний університет біоресурсів і природокористування України
- ✚ **Кулик Василь Петрович**, кандидат технічних наук ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
- ✚ **Лукач Василь Степанович**, кандидат педагогічних наук, доцент, директор ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
- ✚ **Левицька Яна Вікторівна**, аспірантка кафедри адміністративного і фінансового менеджменту Національний університет «Львівська політехніка»
- ✚ **Литвин Ірина Володимирівна**, к.е.н., доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка»
- ✚ **Морозов Олександр Федорович**, д.т.н., професор Національний університет біоресурсів і природокористування України
- ✚ **Маслак Марія Володимирівна**, к.е.н., доцент кафедри інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
- ✚ **Ніколаєнко Станіслав Миколайович**, д.пед.н., професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Національного університету біоресурсів і природокористування України
- ✚ **Отченашко Володимир Віталійович**, д.с.-г.н., професор, начальник науково-дослідної частини НУБіП України
- ✚ **Пабат Віктор Олексійович** доктор сільськогосподарських наук, професор, Національний університет біоресурсів і природокористування України
- ✚ **Перерва Петро Григорович**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».

- ✚ **Подольчак Назар Юрійович**, д.е.н., професор завідувач кафедри адміністративного і фінансового менеджменту Національний університет «Львівська політехніка»
- ✚ **Райко Діана Валеріївна**, д.е.н., професор кафедри економічної кібернетики та маркетингового менеджменту Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
- ✚ **Рудика Віктор Іванович**, доктор економічних наук, директор державного підприємства «ГПРОКОКС»
- ✚ **Свіцова Наталя Сергіївна**, аспірант кафедри інноваційного підприємництва та міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
- ✚ **Сливінська Оксана Богданівна**, к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
- ✚ **Самсонова Вікторія Володимирівна**, к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу і консалтингу Національний університет біоресурсів і природокористування України
- ✚ **Судомир Світлана Михайлівна**, д.е.н., професор кафедри економіки підприємства ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
- ✚ **Степанова Алла Адамівна**, к.е.н., доцент кафедри менеджменту інноваційної та інвестиційної діяльності, Київський національний університет імені Тараса Шевченка
- ✚ **Талавирия Микола Петрович**, д.е.н., професор завідувач кафедри економічної теорії, Національний університет біоресурсів і природокористування України
- ✚ **Теслюк Віктор Васильович**, д.с.-г.н., професор, директор наукового парку «СПЯЖ» Національний університет біоресурсів і природокористування України
- ✚ **Тешева Лариса Василівна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та менеджменту, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
- ✚ **Шморгун Леонід Григорович**, доктор економічних наук, професор, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
- ✚ **Шипуліна Юлія Сергіївна**, д.е.н., професор кафедри економічної кібернетики та маркетингового менеджменту Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
- ✚ **Шпак Нестор Омелянович**, д.е.н., професор кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка»

Наукове видання

«УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

*За загальною редакцією доктора економічних наук, професора
Витвицької Ольги Данилівни*

Підписано до друку 27.10.2021. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк цифровий. Ум. друк. арк. 28,13
Тираж 100 прим.

Віддруковано у видавництві ТОВ «Аграр Медіа Груп»
04080, м. Київ, вул. Новокостянтинівська, 4А
Тел.: 044 361 53 06, e-mail: info@agrarmedia.com
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців ДК №3651 від 22.12.2009
www.agrarmedia.com

